

Reactieformulier

Consultatie NBA-handreiking 1111
Overige opdrachten

Consultatieperiode loopt tot en met 24 oktober 2025

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

1 Inleiding

Op de consultatiepagina van NBA-handreiking 1111 *Overige opdrachten* vindt u het consultatiedocument. De huidige NBA-handreiking stamt uit 2010 en is aan actualisatie toe. Deze handreiking is met name relevant voor accountants in business en openbaar accountants in het Mkb.

Mkb-accountants hebben in hun praktijk geregeld ook te maken met opdrachten die buiten de Standaarden van de Nadere voorschriften controle- en overige standaarden (NV COS) vallen (zogenaamde 'overige opdrachten'). Deze handreiking gaat over dat type opdrachten. De handreiking kent twee onderdelen. Allereerst is een beslisboom opgenomen om te bepalen onder welke regelgeving een opdracht wordt uitgevoerd. In deze handreiking wordt dit de opdrachtgenerator genoemd. De opdrachtgenerator en de toelichting daarop is een hulpmiddel voor accountants om te bepalen of sprake is van een assurance-opdracht, een aan assurance verwante opdracht of een overige opdracht, en onder welke (categorie) Standaard(en) een opdracht wordt uitgevoerd. Het uitgangspunt is het toepassen van een Standaard van de NV COS bij de uitvoering van opdrachten, echter deze zijn niet in alle gevallen mogelijk of passend.

Het tweede onderdeel van de handreiking geeft praktische handvatten hoe accountants een overige opdracht waarvoor geen Standaard uit de NV COS beschikbaar is, kunnen aanpakken en voorzien van een deugdelijke grondslag. In de handreiking zijn drie voorbeelden uitgewerkt. Ook is een voorbeeldtekst opgenomen voor een opdrachtbevestiging overige opdracht en een voorbeeldbrief.

Status van de handreiking

De NBA-handreiking 1111 is geen (extra) regelgeving, kent geen dwingende bepalingen en is geen toetsnorm. Wanneer in de tekst het woord 'moet' of een synoniem daarvan wordt gebruikt, betreft het een verwijzing naar wettelijke of overige verplichtingen. Wel geeft de handreiking handvatten hoe overige opdrachten het beste in de praktijk kunnen worden uitgevoerd.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 van dit consultatiedocument wordt ingegaan op de opdrachtgenerator en de toelichting daarop. In hoofdstuk 3 van dit document komt de aanpak van overige opdrachten en de in de handreiking opgenomen voorbeelden aan bod.

Uitnodiging tot reactie

Wij nodigen u van harte uit om te reageren op de voorstellen. Hiervoor is een aantal specifieke vragen geformuleerd. Het helpt ons als u antwoord geeft op deze specifieke consultatievragen. Daarbij kunt u zich desgewenst beperken tot de vragen waar u opmerkingen bij heeft. Uiteraard kunt u ook op andere wijze reageren. Alle reacties die de NBA ontvangt, worden beoordeeld en waar mogelijk en nodig verwerkt in de definitieve voorstellen. U kunt uw reactie op de NBA-handreiking 1111 tot en met [datum] indienen via consultaties@nba.nl.

2 De aard van de opdracht

In hoofdstuk 2 van de NBA-handreiking 1111 is een beslisboom opgenomen om te bepalen onder welke regelgeving de opdracht wordt uitgevoerd. In deze Handreiking wordt dit de opdrachtgenerator genoemd. De opdrachtgenerator is een hulpmiddel om te bepalen of sprake is van een assurance-opdracht, een aan assurance verwante opdracht of een overige opdracht.

Opdrachtgenerator

Het bepalen van de aard van een opdracht vraagt om een heldere analyse van de vraag van de opdrachtgever en de wijze van betrokkenheid van de accountant. Allereerst is de vraag wat het doel van de opdracht is. Wensen of verwachten de opdrachtgever en gebruiker een bepaalde mate van zekerheid? Of willen ze ondersteuning bij het opstellen van informatie? Of is er een ander doel? Verder is het soort object van belang. Is bijvoorbeeld sprake van een financieel overzicht of niet? Tot slot houden accountants rekening met de gebruikers van een rapportage. Het maakt immers nogal uit of de rapportage voor het maatschappelijk verkeer is, een beperkte gebruikerskring of alleen de opdrachtgever.

De opdrachtgenerator bestaat uit de volgende 10 stappen welke in de handreiking worden toegelicht:

- Stap 1. Wordt een bepaalde mate van zekerheid gevraagd of verwacht? Zo ja:
 - Stap 2. Voldoet de opdracht aan de 5 elementen van een assurance-opdracht?
 - Stap 3. Is het object van onderzoek historische financiële informatie?
 - Stap 4. Kan de accountant een redelijke mate van zekerheid verstrekken?
- Stap 5. Ondersteunt de accountant het management bij het opstellen en presenteren van (niet-) financiële informatie? Zo ja:
 - Stap 6. Is sprake van een financieel overzicht?
 - Stap 7. Is sprake van het opstellen en presenteren van andere informatie dan een financieel overzicht?
 - Stap 8. Wordt primair de verslaggevingskennis van de accountant ingeschakeld?
- Stap 9. Wordt voldaan aan het doel en de vereisten van Standaard 4400?
- Stap 10. Is sprake van een transactiegerelateerde adviesdienst?

De opdrachtgenerator geeft geen uitputtend overzicht van de mogelijkheden. In de toelichting op de stappen in de opdrachtgenerator worden verschillende nuances toegelicht. Zo zijn in bepaalde situaties ook andere NBA-handreikingen van toepassing zoals [NBA-handreiking 1127: 'Opdrachten uitgevoerd ter ondersteuning van \(potentiële\) geschillen'](#) of de [NBA-handreikingen 1112: 'Persoonsgerichte onderzoeken'](#).

Consultatievraag:

1. Geeft de opdrachtgenerator en de toelichting daarop u voldoende handvatten om in de praktijk de aard van de opdracht te kunnen bepalen?
 - Zo ja, waarom?
 - Zo nee, waarom niet?

Het onderscheid tussen een samenstellingsopdracht en een overige opdracht in stap 8

In de opdrachtgenerator is in stap 8 specifiek aandacht besteed aan het onderscheid tussen een samenstellingsopdracht en een overige opdracht.

Standaard 4410 Samenstellingsopdrachten is verplicht van toepassing op een jaarrekening en andere financiële overzichten. Kenmerkend voor een financieel overzicht is dat deze lijkt op een jaarrekening

en gewoonlijk is voorzien van toelichtingen. Daarnaast kan Standaard 4410 in veel gevallen vrijwillig worden toegepast. Dat is bijvoorbeeld het geval bij niet-financiële of toekomstgerichte financiële informatie. Of bij historische financiële informatie anders dan een financieel overzicht. Uit de regelgeving blijkt niet duidelijk wanneer accountants het beste Standaard 4410 vrijwillig kunnen volgen of kunnen kiezen voor een overige opdracht.

Standaard 4410¹ geeft in overweging om bij andere historische financiële informatie de Standaard vrijwillig te gebruiken als het risico bestaat dat externe partijen de betrokkenheid van de accountant bij de informatie verkeerd kunnen begrijpen. Een voorbeeld is een tussentijdse winst- en verliesrekening zonder toelichtingen die door de klant voor een financieringsaanvraag wordt voorgelegd bij potentiële geldschieters waarbij de betrokkenheid van de accountant zichtbaar is. Met een samenstellingsverklaring kan de accountant de wijze van betrokkenheid aangeven. De betrokkenheid van de accountant kan ook -met behulp van hetgeen in de NBA-handreiking 1111 is opgenomen- richting de gebruikers van de rapportage duidelijk worden gemaakt. Dit doet de accountant door onder andere de uitgevoerde werkzaamheden te beschrijven.

Welk onderscheid maakt NBA-handreiking 1111 tussen vrijwillige samenstellingsopdrachten en overige opdrachten?

Om in de opdrachtgenerator een helder onderscheid te maken tussen samenstellingsopdrachten en overige opdrachten, is aangesloten bij het doel van een samenstellingsopdracht onder Standaard 4410, namelijk het toepassen van deskundigheid op het gebied van administratieve verwerking en financiële verslaggeving. In stap 8 van de opdrachtgenerator is dan ook de vraag opgenomen '*Wordt primair de verslaggevingskennis van de accountant ingeschakeld?*'. Wanneer het antwoord op deze vraag ja is dan overweegt de accountant om vrijwillig Standaard 4410 toe te passen. Dit zal bijvoorbeeld het geval zijn bij een geprognosticeerde balans en winst-en-verliesrekening met uitgangspunten, waarderingsgrondslagen en toelichtingen. In die situatie is immers geen sprake van een financieel overzicht en dus is Standaard 4410 niet verplicht van toepassing. De accountant overweegt wel of Standaard 4410 passend is in de betreffende situatie. Wanneer echter alleen sprake is van een geprognosticeerde winst-en-verliesrekening zal de opdracht veelal worden uitgevoerd als een overige opdracht. In de handreiking is in paragraaf 2.4 dit voorbeeld verder uitgewerkt.

Consultatievraag:

2. Geeft stap 8 en de toelichting op deze vraag een voldoende duidelijk onderscheid tussen de mogelijke vrijwillige toepassing van Standaard 4410 resp. de overige opdracht?
Zo ja, waarom?
Zo nee, waarom niet?

¹ Zie Paragrafen 3 en A5 van Standaard 4410

3 Uitwerking en voorbeelden overige opdrachten

In hoofdstuk 3 van de handreiking zijn aandachtspunten opgenomen waar accountants bij de uitwerking van overige opdrachten rekening mee kunnen houden. In hoofdstuk 4 zijn voorbeelden opgenomen van overige opdrachten.

Uitwerking overige opdrachten

Voor de overige opdrachten in de NBA-handreiking 1111 zijn alleen de VGBA en NOCLAR van toepassing. Er is voor deze opdrachten geen nadere uitwerking in de Standaarden. De regelgeving van de VGBA en NOCLAR is principle based, zodat bij de toepassing ervan rekening kan worden gehouden met de grootte, complexiteit en specifieke kenmerken van de opdracht, de gebruikers van een rapportage en de aard en omvang van het kantoor. In de handreiking zijn handvatten gegeven voor de uitwerking van overige opdrachten.

Consultatievraag:

3. Geeft de uitwerking van overige opdrachten in hoofdstuk 3 van de handreiking u voldoende handvatten in de uitvoering van overige opdrachten in de praktijk?
Indien uw antwoord 'nee' is, wat mist u?

Drie uitgewerkte voorbeelden

De groep overige opdrachten is zeer divers. Deels worden deze ten behoeve van de klant uitgevoerd zoals het voeren van de administratie of het opstellen van managementinformatie. Aan de andere kant zijn er overige opdrachten die voor een specifieke gebruiker worden opgesteld. In hoofdstuk 4 van de handreiking zijn drie voorbeelden van overige opdrachten uitgewerkt. Ook is een voorbeeldbrief opgenomen. De NBA onderkent dat overige opdrachten ook door overheidsaccountants kunnen worden uitgevoerd en nodigt deze dus nadrukkelijk uit om relevante specifieke voorbeelden aan te dragen.

Consultatievraag:

4. Geven de drie uitgewerkte voorbeelden van overige opdrachten in paragraaf 4.2, 4.3 en 4.4 van de handreiking u voldoende handvatten voor de uitvoering van overige opdrachten in de praktijk?
Indien uw antwoord 'nee' is, wat mist u?

Overige voorbeelden

In paragraaf 4.5 van de handreiking zijn daarnaast nog een aantal voorbeelden van overige opdrachten genoemd die in de praktijk geregeld voorkomen.

Consultatievraag:

5. Mist u in paragraaf 4.5 voorbeelden van in de praktijk veelvoorkomende overige opdrachten?
Indien uw antwoord 'ja' is, wat mist u?

REACTIE AUDITDIENST RIJK OP CONSULTATIEDOCUMENT

Wij zijn verheugd dat de verouderde NBA-handreiking uit 2010 wordt geactualiseerd. Deze nieuwe versie biedt naar onze mening bruikbare handvatten om de aard van opdrachten te kunnen bepalen en biedt goede guidance voor de uitvoering in de praktijk van overige opdrachten. Hiermee voorziet de aangepaste handreiking in een belangrijke behoefte.

Aangegeven wordt dat deze handreiking met name relevant is voor accountants in business en voor openbaar accountants in het midden- en kleinbedrijf. De handreiking is daarnaast echter ook van belang voor intern en overheidsaccountants. Wij zouden dit graag toegevoegd willen zien. Voor overheidsaccountants gaat het daarbij bijvoorbeeld om opdrachten die voortvloeien uit wet- en regelgeving en die niet als assurance- of aan assurance verwante opdracht kunnen worden gekwalificeerd. Daarnaast kan sprake zijn van opdrachten waarop op grond van buitenlands recht andere beroepsregels dan de Nederlandse NV COS van toepassing zijn (zoals bij bepaalde opdrachten die op grond van de Europese wet- en regelgeving moeten worden uitgevoerd ten behoeve van de Europese Unie).

30 september 2025